

Evaluering af pilotforløbet

Modebranchens Etske Charters sundhedstjek for modeller

1. Beskrivelse af Charteret og sundhedstjekket

Charterets formål

Siden 2007 har modebranchen samarbejdet med Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskade (LMS) og lanceret Modebranchens Etske Charter, der skal medvirke til at sikre danske modeller bedre trivsel og være med til at skabe aktuel og reel information om spiseforstyrrelser og om de skønheds- og kropsidealer, som bl.a. modebranchen er med til at skabe. Charteret skal desuden medvirke til at højne bevidstheden og påvirke holdningerne i såvel modebranchen som i medierne og i samfundet generelt. Derfor præsenterer charteret en række tiltag og regler, som underskriverne skal følge.

Charteret fokuserer på fire kerneværdier, der omhandler ansvarlighed, medmenneskelig respekt og sundhed. Det indeholder desuden fire overordnede regler omkring aldersgrænse, sund kost, løn og sundhedstjek.

Læs hele Charteret på modebranchensetiskecharter.dk.

Charterets initiativtagere og styregruppe

Modebranchens Etske Charter og sundhedstjekket blev vedtaget og lanceret af Danmarks otte vigtigste modelbureauer: 2PM Management, Diva Models, Elite Model Management, Gossip Model Management, Heartbreak Model Management, Le Management, Scoop Models, Unique Models i samarbejde med LMS, den tidligere forening Danske Modeller, brancheorganisationerne Dansk Mode & Textil, WEAR, Danish Fashion Institute (DAFI) samt Copenhagen Fashion Week (CFW) og styregruppen for Modebranchens Etske Charter.

Der er nedsat en styregruppe for Modebranchens Etske Charter, der består af repræsentanter fra følgende organisationer: 1 fra Dansk Mode & Textil, 1 fra DAFI, 1 fra CFW, 1 fra LMS, 1 repræsentant fra et af landets otte største modelbureauer*, 1 repræsentant for danske modeller*, 1 designer fra en modevirksomhed* og en 1 redaktør fra et dansk modemagasin* (*Udpeges af Dansk Mode & Textil, Wear og DAFI).

Styregruppen mødes to gange om året og evaluerer charteret men skal også kunne samles efter behov. Møderne bliver afholdt kort efter afviklingen af CFW i hhv. januar/februar og august, hvor styregruppen taler om den netop overståede modeuge, og om hvorvidt branchens har overholdt Charterets regler om

aldersgrænse, sund kost, løn og sundhedstjek. Styregruppen har mandat til at sanktionere de underskrivere, der ikke overholder charterets vedtagelser.

Danish Fashion Institutes arbejde som sekretariat

I marts 2015 lancerede Charterets initiativtagere et nyt og markant opstrammet Modebranchens Etske Charter med klare regler og sanktioner, hvilket var på baggrund af sager i medierne samt på politisk opfordring. Dette blev gjort i samarbejde med Dansk Mode & Textil og WEAR, de otte største modelbureauer, LMS samt den tidligere forening Danske Modeller. I forbindelse med lanceringens skærpede charter blev det muligt for alle aktører i den danske modebranche at tilslutte sig det. DAFI etablerede en hjemmeside for Modebranchens Etske Charter, hvor alle virksomheder, der har underskrevet charteret er listet. Desuden blev der etableret en styregruppe, der efter hver modeuge mødes for at diskutere, om nogle har overtrådt charterets regler - det er et optagelseskrav til CFW's officielle show- og eventkalender, at man har tilsluttet sig charteret.

DAFI varetager sekretariatet for Modebranchens Etske Charter og er i den forbindelse i tæt kontakt med LMS og landets otte største professionelle modelbureauer, der dækker modegens shows. DAFI og CFW skriver ud til modelbureauerne en gang årligt for at få bekræftet, at deres modeller honoreres økonomisk for deres arbejde og spørger til, om der er blevet serveret nærende og sund kost backstage ved CFW. Der afholdes desuden minimum et årligt stormøde med modelbureauerne for at kontrollere, om initiativerne fungerer efter hensigten samt hvor der tales om status af reglerne for charteret, og de seneste år mere specifikt omkring sundhedstjekket. I forbindelse med lanceringen af sundhedstjekket i januar 2017 har DAFI afholdt adskillige møder med modelbureauerne – to forud for lanceringen for at sikre, at alle var enige om sundhedstjekkets opbygning (19. maj 2016 og 24. januar 2017); et midtvejsevalueringsmøde, hvor modelbureauerne kunne give feedback på egne vegne, på vegne af modellerne og deres forældre samt tale om evt. nødvendige justeringer af sundhedstjekket (14. juni 2017); og et afsluttende evalueringsmøde, hvor det blev besluttet at køre videre med sundhedstjekket efter et succesfuldt pilotforløb (1. november 2017).

I forbindelse med lanceringen af sundhedstjekket har LMS' eksperter ligeledes holdt individuelle informationsmøder for modelbureauerne, så de ved, hvordan et sundhedstjek specifikt foregår og kan forklare modellerne og deres forældre om dette. LMS og DAFI har også udarbejdet en informationsfolder, som modelbureauerne kan videregive til modellerne og deres forældre, så de føler sig velinformeret og kender baggrunden for sundhedstjekket.

Vejen til sundhedstjekket

Da Charteret blev strammet i 2015 inkluderede det en række faste regler, der handlede om aldersgrænse, løn for arbejde, sund kost og ønsket om at indføre et landsdækkende sundhedstjek for modeller. Det var dog ikke ligetil, da der ikke findes en mulighed for at tilbyde et landsdækkende ensartet sundhedstjek med fokus på spiseforstyrrelser i det eksisterende danske sundhedsvæsen. Hverken regioner, kommuner, Kommunernes Landsforening, sygehuse, sundhedshuse eller privatpraktiserende læger har kapacitet eller kompetencer til at udføre det specialiserede sundhedstjek med fokus på spiseforstyrrelser på den totale gruppe på omkring 1000 modeller på landsplan. Og på trods af stor politisk interesse for tynde modeller har myndighederne ikke kunnet hjælpe branchen med at få sundhedstjekket etableret. Derfor etablerede DAFI, CFW og Charterets styregruppe en arbejdsgruppe, der skulle finde frem til en løsning i privat regi. Arbejdsgruppen bestod af en repræsentant fra to af landets største modelbureauer, formanden for LMS samt DAFI's direktør. Der blev fundet frem til et pilotforløb med et privat sundhedstjek, og det var med stor tilfredshed, at brancheorganisationer, modelbureauer, modelforening og patientforening i januar 2017 lancerede et privatfinansieret pilotforløb for 2017 med målet at sundhedsteste alle landets 16-årige modeller hos LMS og med forhåbning om at både

forældre, modeller og modelbureauer finder pilotforløbet positivt, så det kan fortsætte i årene frem og udvides til flere aldersgrupper.

Uddrag fra pressemeddelelsen "Den danske modebranche lancerer verdens første sundhedstjek for modeller" den 30. januar 2017: "Udgangspunktet (for sundhedstjekket med fokus på spiseforstyrrelser) er, at modellerne ikke er syge. Men i erkendelse af at modeller er en udsat gruppe grundet deres erhverv, hvor de skal leve op til krav om kropsmål, finder initiativtagerne sundhedstjekket vigtigt. Dermed er håbet og målet med sundhedstjekket at kunne raskmelde de mange sunde modeller og at kunne finde dem, som enten har en spiseforstyrrelse eller udviser en risikobetonet adfærd og kan have brug for støtte til ikke at blive syg."

Hvem sundhedstjekkes?

Minimumsalderen for at arbejde som model er 16 år, og derfor var målet for pilotforløbet at gennemføre tests af alle modeller, der var og fyldte 16 år i 2017 og at fortsætte med en udvidelse af sundhedstjekket til flere aldersgrupper over de næste to år, såfremt pilotforløbet var en succes. Den 14. juni og 1. november 2017 mødtes initiativtagerne for at hhv. midtvejsevaluere og endeligt evaluere pilotforløbet og ved sidstnævnte evaluering vurderede de, at det havde været en succes og skulle fortsætte med samme metode. Ønsket er at teste modellerne hvert andet år, frem til de fylder 20 år (se nedenfor) og dermed følge et tempo, hvor det kan vokse organisk i takt med, at alle bliver klogere på erfaringerne og at både bureauer, modeller og LMS' personale og kapacitet kan følge med - der er ganske enkelt ikke nok personale med faglig ekspertise til at kunne screene for spiseforstyrrelser, til at LMS kunne rumme flere end de 16-årige modeller i 2017.

- I 2017 var det ønsket at teste de 16-årige modeller
- I 2018 er det ønsket at teste de 16-årige samt de 18-årige modeller
- I 2019+ er det ønsket hvert år at teste de 16-årige samt de 18-årige og 20-årige modeller

Desuden kan styregruppen bag Modebranchens Ethiske Charter henstille til et bureau, at de får lavet sundhedstjek af en model (uanset alder), hvis styregruppen finder, at der er substantielt grundlag for alvorlig bekymring for en models adfærd eller kropsmål. Dialog vil foregå i dyb fortrolighed mellem styregruppen og bureauet. Der er tale om en velment henstilling, ikke kritik eller tvang. Hvis bureauet og modellen (samt evt. forældre) finder bekymringen berettiget, kan modellen få foretaget et sundhedstjek.

Selve sundhedstjekket

Sundhedstjekket gennemføres hos LMS af eksperter inden for spiseforstyrrelser, er udviklet særligt til formålet og testet og bakked op af de otte største modelbureauer i landet. På baggrund af en samtale af ca. 1,5 times varighed, der anvender Eating Disorder Examination (EDE), som er et internationalt anerkendt interview til diagnosticering af en eventuel spiseforstyrrelse, vurderes det om, og i hvilken grad, modellen er i risiko for eller opfylder kriterierne for en spiseforstyrrelse. Der anvendes følgende kriterier med deraf følgende konsekvenser:

- *Ved ingen eller let bekymring:* Modellen kan uden videre fortsætte sit nuværende arbejde og vil ikke blive indkaldt til sundhedstjek før om 2 år igen (forudsat pilotforløbet er en succes)
- *Ved (nogen) bekymring:* Modellen henvises til tilbud om samtale/støttegrupper og/eller individuelt terapiforløb og kan fortsætte med at arbejde, hvis han/hun accepterer tilbuddet om hjælp
- *Ved middelsvær eller svær bekymring:* Modellen henvises videre til yderligere udredning hos egen læge og kan ikke arbejde før han/hun er udredt

Hver gang en model har været til sundhedstjek udstedes en dokumentation for besøget med resultatet, og bureauet oplyses om det. I tilfælde af at modellen er uenig i vurderingen, kan der naturligvis søges en fornyet vurdering andetsteds med faglig kompetence. Dette tjek afregnes af modelbureauet. Skulle de to vurderinger være modstridende må søges en 3. vurdering fra uvildig part.

Dette initiativ beror på samarbejde med modelbureauerne, samtykke fra de unge og deres forældre og frivillighed ift. at få de unge indkaldt og afsted til sundhedstjek. Herunder opfølgning og justits med om modellerne er blevet tjekket. Da der er tale om personfølsomme oplysninger, er der blevet udarbejdet en samtykkeerklæring.

Finansiering af sundhedstjekket

Mulighederne for at tilbyde et ensartet landsdækkende sundhedstjek med fokus på spiseforstyrrelser eksisterer ikke i det danske sundhedsvæsen, så indtil politikerne er villige til at hjælpe branchen, har styregruppen sammen med de otte professionelle modelbureauer og med opbakning fra modevirksomhederne i Danmark fundet følgende løsning i privat regi:

Pilotforløbet med sundhedstjek af de 16-årige i 2017 kostede ca. 200.000 kr. inkl. midler til støtte/samtalegrupper. Hvis forløbet fortsætter efter planen i 2018+ vil omkostningerne stige med antallet af modeller, der sundhedstestes. I 2018 skal ca. 180 modeller til sundhedstjek (alle 16- og 18-årige - dog ikke dem, der fyldte 16 i 2017 og dermed er blevet tjekket), hvorfor den totale omkostning forventes at stige til ca. 290.000 kr. inkl. midler til støtte/samtalegrupper. Hvert sundhedstjek afregnes direkte mellem LMS og modelbureauet. Modelbureauerne bærer således i første omgang udgiften.

Som tilskud til modelbureauernes udgifter er det besluttet, at samtlige fakturaer fra modelbureauerne pålægges et "Sundhedstjeksbidrag" på 75 kr. pr faktura til alle danske kunder, der booker modeller hos de otte professionelle modelbureauer, så branchen også er medvirkende til at finansiere sundhedstjekket.

For at få modevirksomhedernes accept af betaling af (foreløbig) 75 kr. pr faktura til sundhedstjekket måtte DAFI samt de to brancheorganisationer Dansk Mode & Textil samt WEAR lave lobbyarbejde og branchekommunikation til samtlige modevirksomheder for at få deres opbakning og accept af det nye gebyr. Det er heldigvis lykkedes at få langt de fleste kunder til at acceptere at betale bidraget.

2. Redegørelse af pilotforløbet for sundhedstjekket

I 2017 har 116 modeller været til sundhedstjek hos LMS. I overensstemmelse med pilotforløbet var det alle de 16-årige modeller fra landets otte professionelle og største modelbureauer, der blev sundhedstjekket. Der har været *bekymring* for ni modeller, som alle har deltaget i opfølgende tilbud hos LMS. Der er dermed blevet taget hånd om dem, og det er blevet forebygget, at risikoadfærden har udviklet sig yderligere. Der har ikke været alvorlig bekymring for nogen modeller. Der kan ikke gives yderligere informationer om de pågældende personer, da de er beskyttet af helbredsoplysningsloven.

Overordnet set har sundhedstjekket resulteret i et øget fokus på risikoen for spiseforstyrrelser hos både modeller, forældre og bureauer. Modelbureauerne har informeret, at modellernes forældre har været positive omkring sundhedstjekket, og LMS har oplevet samme positive tilgang til sundhedstjekket fra modellerne, der oplever det positivt, at deres bureau gerne vil passe på dem. LMS har desuden fået positive tilkendegivelser fra modelbureauerne i forhold til pilotforløbet, og flere af modelbureauerne har sendt modeller, der var ældre,

men hvor de havde en bekymring, til sundhedstjek. På den måde har modelbureauerne fået en handlemulighed, når de er bekymrede for en model.

En stor fordel ved sundhedstjekket er det fokus, der er kommet på sundere modeller, sundere livsstil, kost og opmærksomhed på risikoen for spiseforstyrrelser hos modelbureauer, modevirksomheder, modeller og deres forældre. Det er en fordel, at der er en ekstern part (LMS) med ekspertise på området, der kan screene og informere, så det ikke foregår hos modelbureauerne. Det er en fordel, at modellerne har kendskab til LMS, som et sted de kan søge hjælp. Alle modeller, der har været til sundhedstjek, har som en del af sundhedstjekket haft en forebyggende samtale med fokus på, hvordan de kan passe på sig selv. Alle modellerne og forældrene ved, at der er fokus på trivsel og sund livsstil i dansk mode, og nu ved de også, hvor der er hjælp at hente i forhold til en spiseforstyrrelse.

Sundhedstjekket fremadrettet

Løbende i pilotforløbet er LMS, modelbureauer og DAFI mødtes for at evaluere sundhedstjekket, så det kan blive tilpasset og forbedres til fremtiden. Ved midtvejsevalueringen den 14. juni 2017 med modelbureauerne og styregruppen blev følgende ændringer vedtaget: en mere fleksibel tilgang til antallet af spørgsmål, der gennemgås ved et sundhedstjek. Dermed bliver alle modeller stillet de 20 første diagnostiske spørgsmål, og hvis de viser risikoadfærd, bliver de stillet alle 40 spørgsmål og kommer igennem det fulde interview. Hvis de derimod ikke viser risikoadfærd, fungerer den resterende tid af samtalen som en afsluttende og forebyggende samtale, hvor målet er at klæde dem på til at være i en risikogruppe – give dem robusthed, få et indblik i deres refleksionsniveau og trivselsmarkører. Hvis der er en faglig bekymring, får modellen et støttende tilbud. Ved evalueringsmødet om pilotforløbet den 1. november 2017 med modelbureauerne og styregruppen blev følgende ændringer vedtaget: den midterste bekymring i tilbagemeldingen af et sundhedstjek bliver ændret fra "moderat bekymring" til "(nogen) bekymring". Desuden blev informationen i tilbagemeldingen af sundhedstjek uddybet på opfordring fra modellernes forældre. Desuden vil der i tilbagemeldingen blive gjort opmærksom på en eventuelt lav BMI hos en model, der ellers ikke udviser nogen bekymring.

Udgangspunktet for sundhedstjekket er fortsat, at modellerne ikke er syge. Det må dog forventes, at der findes et lille antal modeller med risikoadfærd eller måske et par med en egentlig spiseforstyrrelse. Sundhedstjekket har dermed også til formål at raskmelde alle de raske og at finde, og dermed kunne hjælpe, dem der har behov for det. Det forventes desuden, at sundhedstjekket udbredes yderligere. I første omgang er vi gået videre med at tjekke både alle 16- og 18-årige modeller i 2018 – og på længere sigt (fra 2019) forventes det, at alle 20-årige modeller også skal til sundhedstjek.

3. Konklusion

Pilotforløbet for 2017 blev gennemført uden de store vanskeligheder, både forældre og modeller har taget godt imod det. Modelbureauerne rapporterer, at de bruger meget tid på at indkalde og arrangere modellernes sundhedstjek, men at de er meget tilfredse med resultaterne og for den viden, de har fået ud af tilbagemeldingerne fra LMS. LMS meddeler, at de er positive over, at ingen af de helt unge var syge og så få rent faktisk havde behov for hjælp. LMS fortæller desuden, at de uddanner mere personale, så de kan håndtere den større gruppe modeller, der skal til tjek i 2018, hvor aldersgrænsen udvides til også at rumme de 18-årige modeller. Modevirksomhederne betaler (og brokker sig sjældent) over gebyret på de 75 kr. pr faktura fra modelbureauerne. Fra DAFI og CFW's side kan vi også meddele, at det er en sejr, at modebranchen samlet kan løfte en sådan udfordring og løse den gennem så godt samarbejde på tværs af organisationer og virksomheder.

Det er faktisk også helt enestående, at Danmark som det første land i verden har kunnet indføre et egentligt sundhedstjek af modeller med fokus på spiseforstyrrelser. Det findes ingen andre steder i verden. Og vel at mærke et fuldstændig privat initieret og finansieret initiativ.

Det er desuden værd at nævne, at der er tale om et helt og aldeles frivilligt og privat initiativ taget af den danske modebranche for at komme problemerne til livs. Sundhedstjekket indgår i dag som en del af afrapporteringen for støtte givet til DAFI og CFW fra Københavns Kommune, selvom pilotforløbet var planlagt og kørt i stilling længe før Kommunen viste interesse for at følge forløbet.

Det er således modevirksomhedernes frivillige indbetaling via sundhedstjekgebyret, modelbureauernes frivillige arbejdsindsats med at indkalde modellerne til sundhedstjek, modellernes frivillige engagement til at deltage i deres fritid og villighed til at informationerne deles med deres moderbureau, forældrenes frivillige opbakning til det samt DAFI og CFW's indsats til at få det hele til at lykkes, som er grundlaget for, at det er kommet i stand med dette banebrydende initiativ.